

V Bruseli 25. septembra 2018
(OR. en)

12500/18

ENV 619
COMPET 622
MI 664
AGRI 440
IND 255
CONSOM 264
ENT 177

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ,
v zastúpení generálneho tajomníka Európskej komisie

Dátum doručenia: 24. septembra 2018

Komu: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie

Č. dok. Kom.: COM(2018) 656 final

Predmet: SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE,
EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A
VÝBORU REGIÓNOV o vykonávaní právnych predpisov EÚ o odpadoch
vrátane správy včasného varovania pre členské štáty, ktorým hrozí riziko,
že nesplnia cieľ na rok 2020 týkajúci sa prípravy komunálneho odpadu na
opätovné použitie/recykláciu

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2018) 656 final.

Príloha: COM(2018) 656 final

V Bruseli 24. 9. 2018
COM(2018) 656 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**o vykonávaní právnych predpisov EÚ o odpadoch vrátane správy včasného varovania
pre členské štáty, ktorým hrozí riziko, že nespĺnia cieľ na rok 2020 týkajúci sa prípravy
komunálneho odpadu na opätovné použitie/recykláciu**

{SWD(2018) 413 final} - {SWD(2018) 414 final} - {SWD(2018) 415 final} -
{SWD(2018) 416 final} - {SWD(2018) 417 final} - {SWD(2018) 418 final} -
{SWD(2018) 419 final} - {SWD(2018) 420 final} - {SWD(2018) 421 final} -
{SWD(2018) 422 final} - {SWD(2018) 423 final} - {SWD(2018) 424 final} -
{SWD(2018) 425 final} - {SWD(2018) 426 final}

1. ÚVOD

Dobré nakladanie s odpadom predstavuje základ obehového hospodárstva a pomáha predchádzať negatívnemu vplyvu odpadu na životné prostredie a zdravie. Náležitým vykonávaním právnych predpisov EÚ o odpadoch sa urýchlil prechod k obehovému hospodárstvu. Zásadnú úlohu pri nakladaní s odpadom majú miestne subjekty a ich zapojenie do rozvoja a vykonávania politík, ako aj podpora ich činností sú nutnou podmienkou zabezpečenia súladu s právnymi predpismi EÚ.

V tejto správe sa skúma, ako členské štáty vykonávajú hlavné zložky právnych predpisov o odpade, ďalej sa v nej identifikujú výzvy, ktoré bránia dosiahnutiu úplného súladu s právnymi predpismi a uvádzajú odporúčania na zlepšenie riadenia určitých tokov odpadu.

Správa vychádza z informácií poskytnutých v národných správach o vykonávaní ďalej uvedených právnych predpisov¹ v období rokov 2013 – 2015²:

- smernica 2008/98/ES o odpade (rámcová smernica o odpade),
- smernica 2002/96/ES a smernica 2012/19/EÚ o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ),
- smernica 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov (smernica o obaloch),
- smernica 1999/31/ES o skládkach odpadov (smernica o skládkach) a
- smernica 86/278/EHS o splaškových kaloch (smernica o splaškových kaloch)³.

Uvedené informácie sú doplnené nedávnymi podrobnými štúdiami niekoľkých odpadových tokov, a to komunálneho odpadu (štúdia včasného varovania)^{4,5}, stavebného odpadu a odpadu z demolácie⁶, nebezpečného odpadu⁷ a odpadu z elektrických a elektronických zariadení⁸.

¹ Podrobné informácie o týchto správach o jednotlivých smerniciach možno nájsť na adrese:

<http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index>.

² Predchádzajúca správa o vykonávaní právnych predpisov COM/2017/088 final sa týka obdobia rokov 2010 – 2012. Komisia je zo zákona povinná vydať túto správu.

³ Členské štáty sú povinné podávať Komisii správy aj o vykonávaní ďalších právnych aktov. Líšia sa však termíny vyplnenia týchto dotazníkov.

⁴ Eunomia Research and Consulting Ltd *et al* (2018), Study to identify Member States at risk of non-compliance with the 2020 target of the Waste Framework Directive and to follow-up phase 1 and 2 of the compliance promotion exercise (Štúdia na účely určenia členských štátov, ktorým hrozí riziko, že do roku 2020 nedosiahnu ciele rámcovej smernice o odpade, a nadviazania na 1. a 2. etapu podpory dodržiavania právnych predpisov).

⁵ Európske tematické centrum pre odpad a materiály v ekologickom hospodárstve (European Topic Centre on Waste and Materials in a Green Economy – ETC/WMGE) pre Európsku environmentálnu agentúru (2018), Scenarios for municipal waste recycling based on the European Reference Model on Municipal Waste, Contribution to the first Early Warning report (Scenáre recyklácie komunálneho odpadu na základe európskeho referenčného modelu pre komunálny odpad, príspevok k prvej správe včasného varovania).

⁶ BIO by Deloitte (2017), Resource efficient use of mixed wastes; Improving management of construction and demolition waste (Efektívne využívanie zdrojov pri zmiešaných odpadoch; Zlepšenie nakladania so stavebným odpadom a odpadom z demolácie).

⁷ BiPRO GmbH (2017), Support to selected Member States in improving hazardous waste management based on assessment of Member States' performance (Pomoc vybraným členským štátom pri zlepšovaní nakladania s nebezpečným odpadom na základe hodnotenia výsledkov členských štátov).

⁸ BiPRO GmbH (2018), WEEE compliance promotion exercise (Podpora dodržiavania smernice OEEZ).

2. KOMUNÁLNY ODPAD – SPRÁVA VČASNÉHO VAROVANIA

Európania v roku 2016 vytvorili priemerne 480 kg komunálneho odpadu na osobu, z toho 46 % sa recyklovalo alebo kompostovalo a štvrtina bola uložená na skládkach⁹. Komunálny odpad tvorí len okolo 10 % celkového odpadu vytvoreného v EÚ, z hľadiska nakladania však predstavuje jeden z najkomplexnejších tokov z dôvodu rozmanitého zloženia, veľkého počtu pôvodcov a roztrieštenej zodpovednosti.

Právne povinnosti v oblasti nakladania s komunálnym odpadom (odpad z domácností a podobný odpad) sú stanovené v rámcovej smernici o odpade. Zahŕňajú dosiahnutie cieľa pripraviť 50 % komunálneho odpadu na opätovné použitie/recykláciu¹⁰, ktorý sa má dosiahnuť do roku 2020. Smernica bola nedávno revidovaná¹¹ s cieľom zahrnúť nové a ambicióznejšie ciele: 55 % sa má dosiahnuť do roku 2025, 60 % do roku 2030 a 65 % do roku 2035¹². V revidovanej smernici sa tiež zavádza systém správ včasného varovania s cieľom zhodnotiť pokrok členských štátov pri dosahovaní stanovených cieľov tri roky pred uplynutím príslušných termínov.

Komisia v rámci príprav na hodnotenie a s cieľom pomôcť členským štátom dosiahnuť cieľ stanovený na rok 2020 už vypracovala prvú štúdiu včasného varovania¹³. Na základe hĺbkovej kontroly výsledkov členských štátov v oblasti recyklácie a odpadových politík sa zistilo, že **14 členským štátom hrozí riziko nedosiahnutia cieľa 50 % recyklácie do roku 2020**¹⁴. Ide o tieto členské štáty: **Bulharsko, Cyprus, Estónsko, Fínsko, Grécko, Chorvátsko, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Španielsko.**

Táto skutočnosť sa potvrdila v rámci modelovania scenárov pre hodnotenie¹⁵ a dospelo sa aj k záveru, že ak nebudú prijaté ďalšie politické opatrenia, príslušné členské štáty zrejme nedosiahnu cieľ 50 % dokonca ani do roku 2025.

So zohľadnením špecifických problémov a potrieb jednotlivých členských štátov a ich vzdialenosti od dosiahnutia cieľa na rok 2020 boli v rámci postupu, do ktorého sa úzko zapojili vnútroštátne orgány, určené **opatrenia** pre jednotlivé krajiny s cieľom dohnať zaostávanie. Hodnotenie v rámci včasného varovania uvedené v tejto správe vychádza tiež z predchádzajúcich aktivít na podporu dodržiavania právnych predpisov¹⁶, ktoré uskutočnila Komisia v spolupráci s členskými štátmi. Ak vnútroštátne a miestne orgány **rýchlo uplatnia navrhované opatrenia**, významne sa zníži riziko nedosiahnutia cieľov. Tieto opatrenia sú uvedené v pracovných dokumentoch útvarov, ktoré tvoria sprievodné dokumenty predmetnej správy. Je tiež možné určiť viacero príslušných spoločných priorít.

⁹ Eurostat: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/waste/data/database>, súbor údajov (env_wasmun).

¹⁰ Článok 11 ods. 2 písm. a) rámcovej smernice o odpade.

¹¹ Smernica (EÚ) 2018/851, ďalej ako revidovaná rámcová smernica o odpade.

¹² Článok 11 ods. 2 písm. c) až e) smernice (EÚ) 2018/851.

¹³ Eunomia (2018) a ETC/WMGE (2018).

¹⁴ Na základe metódy výpočtu, ktorú si zvolili. Na účely overenia súladu s cieľom podľa článku 11 ods. 2 písm. a) rámcovej smernice o odpade sú v rozhodnutí 2011/753/EÚ stanovené štyri alternatívne metódy výpočtu umožňujúce oznámiť stupeň prípravy na opätovné použitie a recykláciu odpadu z domácností.

¹⁵ ETC/WMGE (2018).

¹⁶ http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/support_implementation.htm

Rámček č. 1: Nakladanie s komunálnym odpadom

- **Odstupňovať** národné ciele týkajúce sa recyklácie až na **komunálnu úroveň** so zodpovednosťou za systémy zberu odpadu a dbať na to, aby **boli vyvedené dôsledky pri tých obciach, ktoré ciele nedosiahnu**.
- Zaviesť opatrenia (vrátane daní) na **postupné vylúčenie skládkovania a ďalších foriem spracovania zvyškového odpadu** (napríklad mechanické a biologické spracovanie a spaľovanie) s cieľom poskytnúť hospodárske stimuly na podporu hierarchie odpadového hospodárstva¹⁷.
- Spoločne s miestnymi a regionálnymi orgánmi vypracovať usmernenie pre obce vo forme **minimálneho štandardu služieb pre triedený zber**. Organizovať **programy technickej pomoci a budovania kapacít pre obce** na vnútroštátnej úrovni.
- Zaviesť **záväzné požiadavky na triedenie biologického odpadu** a zabezpečiť, aby plánovaná alebo existujúca infraštruktúra na spracovanie odpadu zodpovedala systémom zberu.
- Povzbudzovať **spoluprácu medzi obcami** v oblasti plánovania infraštruktúry a/alebo obstarávania služieb s cieľom zabezpečiť rozsahovú efektívnosť a zdieľanie finančného zaťaženia.
- **Zlepšiť systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu**, prinajmenšom v súlade so všeobecnými minimálnymi požiadavkami stanovenými v revidovanej rámcovej smernici o odpade.
- Zaviesť **opatrenia s cieľom nabádať domácnosti**, aby triedili odpad, okrem iného častejším zberom triedených tokov v porovnaní so zmiešaným odpadom.
- **Zlepšiť monitorovanie a podávanie správ**, okrem iného zabezpečením zberu údajov na úrovni obcí.
- Efektívne využívať finančné prostriedky EÚ na rozvoj odpadovej infraštruktúry, a to zabezpečením toho, aby spolufinancovanie **podporovalo predchádzanie vzniku odpadu, jeho opätovné použitie a recykláciu**.

3. STAVEBNÝ ODPAD A ODPAD Z DEMOLÁCIE

Stavebný odpad a odpad z demolácie predstavuje najväčší tok odpadu v EÚ podľa hmotnosti a dosahuje 800 miliónov ton ročne, t. j. približne 32 % celkového vytvoreného odpadu¹⁸.

Pri riadení tohto toku existuje veľký priestor na zvýšenie efektívnosti využívania zdrojov. Stavebný odpad a odpad z demolácie tvorí zmes rôznych materiálov vrátane inertného odpadu, neinertného odpadu, ktorý nie je nebezpečný, a nebezpečného odpadu. Pozostáva najmä z minerálnych zložiek (tehly, dlaždice, betón atď.), ktoré sú pomerne ťažké a ľahko sa dajú zrecyklovať, majú však nízku hodnotu. Obsahuje aj materiály s kladnou trhovou hodnotou (kovy) alebo potenciálnou hodnotou, pokiaľ sa zbierajú oddelene ako čisté zložky (napríklad plasty).

¹⁷ V rámci hierarchie odpadového hospodárstva sa hodnotia možnosti nakladania s odpadom podľa ich udržateľnosti, pričom najvyššia priorita je priradená predchádzaniu vzniku odpadu, za ktorým nasleduje recyklácia, energetické zhodnocovanie a až na konci je likvidácia (napríklad skládkovanie).

¹⁸ Eurostat, súbor údajov (env_wasgen).

V rámcovej smernici o odpade¹⁹ je stanovený **cieľ do roka 2020 na úrovni 70 % prípravy tohto odpadového toku na opätovné použitie, recykláciu a ďalšie materiálové zhodnocovanie**. Výsledky členských štátov sa významne líšia, pričom viac ako polovica z nich uvádza, že cieľ stanovený na rok 2020 už dosiahli v období rokov 2013 – 2015 a v niektorých z nich úroveň zhodnocovania dokonca prekračuje 90 %. **Cyprus, Grécko, Slovensko a Švédsko** však stále nedosiahli úroveň 60 %²⁰. V súvislosti s číselnými údajmi poskytnutými niektorými členskými štátmi však stále existuje určitá neistota.

V najnovšej štúdií²¹ o spôsobe nakladania so stavebným odpadom a odpadom z demolácie v EÚ boli určené tieto hlavné opatrenia:

Rámček č. 2: Nakladanie so stavebným odpadom a odpadom z demolácie

- **Podporovať predchádzanie vzniku odpadu** prostredníctvom inteligentného dizajnu, predĺženia životnosti stavieb, opätovného použitia a lepšieho plánovania a logistiky na staveniskách.
- Podporovať **selektívnu demoláciu a triedenie pri zdroji**.
- Využívať **usmernenie EÚ** (audity pred demoláciou a protokol o nakladaní s odpadom)²².
- Používať **ekonomické nástroje** na odklonenie tohto toku odpadu zo skládok.
- **Obmedziť operácie spätného zasypávania** na tie, ktoré sú v súlade s vymedzením zahrnutým do rámcovej smernice o odpade.
- Stimulovať využívanie recyklovaných výrobkov prostredníctvom **certifikátov kvality** a/alebo **kritérií stavu konca odpadu**.
- Rozšíriť využívanie **zeleného verejného obstarávania** o požiadavku recyklovaného odpadu.
- Zlepšiť **kvalitu štatistík**.

4. NEBEZPEČNÝ ODPAD

Nebezpečný odpad predstavuje pomerne malý tok odpadu (menej ako 4 % celkového odpadu)²³, správne nakladanie s ním má však zásadný význam z hľadiska predchádzania jeho závažnému negatívnemu vplyvu na životné prostredie a zdravie ľudí.

Do rámcovej smernice o odpade sú zahrnuté požiadavky na označovanie, uchovávanie záznamov, vysledovateľnosť a kontrolné povinnosti od výroby po konečné miesto určenia, ako aj zákaz miešania nebezpečného odpadu s iným odpadom, látkami alebo materiálmi.

¹⁹ Článok 11 ods. 2 písm. b).

²⁰ ARGUS (2017), Compliance reporting on Waste Framework Directive – material recovery rates for construction & demolition waste for reporting period 2013 – 2015 (Oznamovanie súladu s rámcovou smernicou o odpade – Miera materiálového zhodnocovania stavebného odpadu a odpadu z demolácie za spravodajské obdobie 2013 – 2015); Validačná správa 2017.

²¹ BIO by Deloitte (2017); Eurostat, súbor údajov ([cei_wm040](#)).

²² <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/20509/attachments/1/translations/sk/renditions/native>

²³ Eurostat, súbor údajov (env_wasgen).

Z analýzy nakladania s nebezpečným odpadom v EÚ²⁴, vrátane PCB/PCT²⁵, vyplýva, že plnenie hlavných právnych povinností je poznamenané závažnými nedostatkami. Patria medzi ne neprimerané plánovanie, nekonzistentnosť údajov a štatistické rozdiely medzi množstvom vzniknutého a množstvom spracovaného odpadu, ako aj chybná klasifikácia odpadu. V štúdiu sú uvedené podrobné odporúčania pre jednotlivé krajiny, ktoré je možné zhrnúť do všeobecnejšieho zoznamu prioritných opatrení.

Rámček č. 3: Nakladanie s nebezpečným odpadom

- Zlepšiť **kvalitu plánov nakladania s odpadom** na základe spoľahlivých a porovnateľných informácií s cieľom dôkladnejšie pokryť nebezpečný odpad a zahrnúť informácie o kapacitách na jeho spracovanie.
- Zaviesť plne funkčné, spoľahlivé a interoperabilné **elektronické systémy uchovávania záznamov a sledovania** integrované do národných štatistických systémov a údajov EÚ o preprave odpadu.
- Začleniť **hierarchiu odpadového hospodárstva a zákaz miešania** do vnútroštátnych právnych predpisov, usmernenia týkajúceho sa možností spracovania odpadu a podmienok povolení a zabezpečiť ich presadzovanie.
- Vytvárať, uverejňovať, šíriť a používať **jasné a harmonizované usmernenie o klasifikácii odpadu** a nakladaní s ním vrátane hierarchie odpadového hospodárstva. Využívať technické usmernenie Komisie o klasifikácii odpadu²⁶.
- Zaviesť **súhrnný systém neohlásených a koordinovaných kontrol**. Prijaté opatrenia proti neoprávneným prevádzkovateľom na všetkých úrovniach.
- Stanoviť a plne presadzovať **spoločnú zodpovednosť pôvodcov odpadu**²⁷ a ostatných prevádzkovateľov v rámci reťazca za nakladanie s nebezpečným odpadom.
- Pokračovať v úsilí o odstránenie **PCB/PCT** z uzavretých a otvorených aplikácií.

5. ODPAD Z ELEKTRICKÝCH A ELEKTRONICKÝCH ZARIADENÍ (OEEZ)

Odhaduje sa, že v EÚ sa v roku 2014 vytvorilo približne 10 miliónov ton²⁸ (0,4 % celkového vytvoreného odpadu) odpadu z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ) a očakáva sa, že toto množstvo sa do roku 2020 zvýši na viac ako 12 miliónov ton²⁹. Tento tok odpadu je tvorený komplexnou zmesou materiálov a komponentov vrátane rôznych látok, pri ktorých hrozí riziko pre životné prostredie a zdravie ľudí v prípade nesprávneho nakladania. Výroba modernej elektroniky si okrem toho vyžaduje použitie obmedzených a cenných zdrojov.

²⁴ BiPRO (2015), Support to selected Member States in improving hazardous waste management based on assessment of Member States' performance (Pomoc vybraným členským štátom pri zlepšovaní nakladania s nebezpečným odpadom na základe hodnotenia výsledkov členských štátov) – analýza 10 členských štátov a BiPRO (2017) – analýza 14 členských štátov.

²⁵ Polychlórované bifenyly/Polychlórované terfenyly.

²⁶ Dostupné vo všetkých jazykoch EÚ na http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.124.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2018:124:TOC

²⁷ Ako je stanovené v článku 15 ods. 2 písm. a) rámcovej smernice o odpade.

²⁸ Na základe nástroja na výpočet OEEZ http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/data_en.htm

²⁹ United National University (2007), 2008 Review of Directive 2002/96/EC on waste electrical and electronic equipment (WEEE) (Revízia smernice 2002/96/ES o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ)).

Smernica 2012/19/EÚ sa zameriava na zlepšenie zberu OEEZ a jeho spracovania a recyklácie. V období rokov 2013 – 2015 sa množstvo odpadových zariadení zozbieraných z domácností v EÚ zvýšilo o 8 %. V roku 2014 sa z domácností zozbieralo priemerne 6,21 kg odpadových zariadení na osobu. V roku 2015 dosiahlo 23 členských štátov minimálny cieľ v oblasti zberu, a to 4 kg OEEZ z domácností na osobu³⁰, pričom vo Švédsku a v Dánsku sa zozbieralo až 12 kg, zatiaľ čo na **Cypre, v Lotyšsku, na Malte a v Rumunsku sa stanovený cieľ nedosiahol** a tieto štáty výrazne zaostali^{31, 32}.

Od roku 2016 má každý členský štát dosiahnuť cieľ týkajúci sa zberu 45 % predaných zariadení a od roku 2019 sa úroveň zvýši na 65 % predaných zariadení alebo 85 % elektronického odpadu vytvoreného za rok³³. Členské štáty si budú môcť vybrať jeden z dvoch rovnocenných spôsobov merania tohto cieľa.

Komisia realizovala iniciatívu na podporu dodržiavania právnych predpisov v oblasti³⁴ OEEZ s cieľom určiť hlavné nedostatky vo vykonávaní a vymeniť si osvedčené postupy. V tejto štúdii sa uvádzajú odporúčania platné pre všetky členské štáty, ako aj osobitné rady pre určité členské štáty.

³⁰ Cieľ bol stanovený do konca roka 2015.

³¹ Lotyšsko nedosiahlo stanovený cieľ v roku 2015, ostatné štáty v roku 2014 (posledné oznámené údaje) alebo v predchádzajúcich rokoch.

³² Eurostat; súbor údajov (env_waselee).

³³ V čase vypracovania tejto správy neboli k dispozícii údaje za rok 2016.

³⁴ BiPRO (2018).

Rámček č. 4: Nakladanie s odpadom z elektrických a elektronických zariadení:

- Zahrnúť **všetky relevantné úrovne správy a riadenia** (úroveň obcí, regionálna úroveň a celoštátna úroveň).
- **Zaviest' (alebo zintenzívniť) kontroly vo všetkých fázach reťazca nakladania s odpadom** a organizovať kontroly zamerané na nezákonné aktivity alebo nesúlad s predpismi.
- **Zlepšiť kvalitu údajov** okrem iného využitím kontrol kvality a posilnením postupov vysledovateľnosti s cieľom zohľadniť všetky odpadové zariadenia.
- **Zlepšiť systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu**, prinajmenšom v súlade so všeobecnými minimálnymi požiadavkami stanovenými v revidovanej rámcovej smernici o odpade.
- **Zlepšiť zber** prostredníctvom týchto opatrení:
 - rozšírenie infraštruktúry pre zber,
 - zlepšenie informovanosti spotrebiteľov,
 - vysvetlenie prenosu vlastníctva odpadového zariadenia v rámci reťazca nakladania s odpadom,
 - požadovanie spolupráce všetkých zariadení na zber odpadu so schémou súladu s predpismi.
- **Presadzovať požiadavky na správne spracovanie** stanovené v smernici; zväziť prijatie minimálnych štandardov kvality pre spracovanie OEEZ.
- Zaviest'/rozvinúť **mechanizmy výmeny informácií súvisiacich s výrobkami**, ktoré sú relevantné pre recyklovanie a prípravu na opätovné použitie medzi výrobcami a recyklačnými zariadeniami (napr. I4R – platforma s informáciami pre recyklačné zariadenia³⁵).
- **Zriadiť sieť** zaregistrovaných a oprávnených alebo certifikovaných prevádzkovateľov na vnútroštátnej úrovni **určenú na prípravu na opätovné použitie**.
- Zväziť prijatie **samostatného cieľa „prípravy na opätovné použitie“** na vnútroštátnej úrovni.

6. ODPADY Z OBALOV

V roku 2015 dosiahol celkový objem odpadov z obalov vytvorených v EÚ približne 85 miliónov ton, čo znamená približne 3,4 % celkového vytvoreného odpadu³⁶. Objem vytvoreného odpadu sa v uplynulých rokoch pomaly zvyšoval.

V smernici o obaloch sa stanovujú osobitné ciele pre odpady z obalov, ktoré sa mali dosiahnuť do konca roka 2008 (pričom lehota sa predĺžila pre niektoré členské štáty – všetky ciele sa prestali uplatňovať v roku 2015): celkové ciele zhodnocovania (60 %) a recyklácie

³⁵ <https://i4r-platform.eu/>

³⁶ Eurostat; dataset (env_wasgen) and (env_waspac)

(55 %) súbežne s cieľmi recyklácie konkrétnych materiálov (60 % pre papier a kartón, 60 % sklo, 50 % kovy, 22,5 % plasty a 15 % pre drevo).

Od roku 2005 sa priemerná celková miera recyklácie obalov v EÚ nepretržite zvyšuje (na úroveň 65,8 % v roku 2015³⁷). V období rokov 2013 až 2015 sa množstvo vytvorených odpadov z obalov v EÚ zvýšilo o 6 %, čo naznačuje, že **je potrebné intenzívnejšie pracovať v oblasti predchádzania vzniku odpadov**. Štúdia včasného varovania tiež poukázala na nezrovnalosti v údajoch o obaloch za viaceré členské štáty, čo znamená, že množstvo obalov uvedených na trh môže byť podhodnotené.

Revidovanou smernicou o obaloch³⁸ sa zavádzajú ambicióznejšie celkové ciele v oblasti recyklácie obalov (65 % v roku 2025 a 70 % v roku 2030) a vyššie ciele pre konkrétne materiály (ako je napríklad 55 % v roku 2030 pre plasty). To si vyžiada zvýšené úsilie celej EÚ pri efektívnejšej organizácii **schém triedeného zberu** s cieľom zachytiť viac recyklovateľných materiálov, a to aj prostredníctvom zlepšenia systémov rozšírenej zodpovednosti výrobcu.

Väčšina členských štátov dosahuje súčasné celkové ciele v oblasti recyklácie, aj keď **Maďarsko** (od roku 2012) a **Malta** (od roku 2013³⁹) ciele nedosiahli a výrazne **zaostali**. Niekoľko členských štátov nedosiahlo jeden alebo viacero cieľov pre konkrétne materiály: papier a kartón (**Malta**), drevo (**Chorvátsko, Malta, Cyprus, Fínsko**), kov (**Chorvátsko, Malta**) a sklo (**Grécko, Malta, Cyprus, Maďarsko, Portugalsko, Poľsko a Rumunsko**). Komisia sa zaoberala príslušnými členskými štátmi a pripravila ciele rady v rámci podpory dodržiavania právnych predpisov a ďalších aktivít na zlepšenie výsledkov.

7. SKLÁDKOVANIE

Skládkovanie je najmenej uprednostňovaná možnosť spracovania odpadu. Množstvo skládkovaného komunálneho odpadu v EÚ síce celkovo stabilne klesá (pokles o 18 % v priebehu obdobia rokov 2013 – 2016⁴⁰), priemerná miera skládkovania komunálneho odpadu v EÚ v roku 2016 však naďalej dosahovala 24 %. Pretrvávajú veľké rozdiely v rámci EÚ: v roku 2016 **10 členských štátov stále ukládalo na skládky viac ako 50 % komunálneho odpadu**, na druhej strane päť členských štátov uviedlo mieru skládkovania **vyššiu ako 70 %**.

Smernicou o skládkach odpadov sa členským štátom ukladá povinnosť znížiť skládkovanie komunálneho biologicky rozložiteľného odpadu na maximálnu úroveň 75 % do roku 2006, 50 % do roku 2009 a 35 % do roku 2016 v porovnaní s východiskovou situáciou v roku 1995⁴¹. V revidovanej smernici⁴² sa od členských štátov vyžaduje, aby znížili skládkovanie komunálneho odpadu na úroveň maximálne 10 % do roku 2035. Zavádza sa v nej aj zákaz skládkovania oddelene zbieraného odpadu vrátane biologicky rozložiteľného odpadu.

Pokiaľ ide o dosiahnutie cieľov týkajúcich sa zníženia biologicky rozložiteľného odpadu, úplnosť údajov poskytnutých členskými štátmi sa líši. Podľa oznámených údajov za rok 2015

³⁷ Tamže.

³⁸ Smernica (EÚ) 2018/852.

³⁹ Údaje za rok 2015 neboli zatiaľ oznámené.

⁴⁰ Eurostat; súbor údajov (emv_wasmun).

⁴¹ V článku 5 ods. 2 smernice o skládkach odpadov sa umožňuje predĺženie o štyri roky v prípadoch, keď členské štáty v roku 1995 ukládali na skládky viac ako 80 % svojho komunálneho odpadu.

⁴² Smernica (EÚ) 2018/850.

už polovica členských štátov dosiahla cieľ na rok 2016 na úrovni 35 %. **Chorvátsko** nedosiahlo cieľ 75 % stanovený na rok 2013. **Cyprus, Česká republika, Grécko, Lotyšsko** a **Slovensko** nedosiahli cieľ 50 %, ktorý bol takisto stanovený na rok 2013. **Malta**, ktorá dosahuje celkovú vysokú mieru ukladania komunálneho odpadu na skládkach, **neoznámila** najnovšie údaje. Komisia sa zaoberala príslušnými členskými štátmi a pripravila ciele rady v rámci podpory dodržiavania právnych predpisov a ďalších aktivít na zlepšenie výsledkov.

V rámci najnovšej štúdie vypracovanej pre Komisiu⁴³ sa zistilo, že 15 členských štátov nespĺnilo úplne povinnosť stanovenú v smernici⁴⁴, a to spracovať odpad pred uložením na skládku.

Hoci členské štáty oznámili uzavretie skládok, ktoré nespĺňali predpisy, počet zariadení **nevyhovujúcich požiadavkám** smernice naďalej vyvoláva znepokojenie.

8. ČISTIARENSKÝ KAL

Úlohou smernice o splaškových kaloch je kontrolovať používanie čistiarenských kalov v poľnohospodárstve. Stanovujú sa v nej limitné hodnoty koncentrácií ťažkých kovov v kale určenom na poľnohospodárske využitie a obohatenie pôdy.

Smernica platí už viac ako 30 rokov a dobre sa vykonáva v celej EÚ. **Všetky členské štáty stanovili limitné hodnoty koncentrácií ťažkých kovov v pôde, ktoré sú v súlade s požiadavkami smernice, alebo sú dokonca ešte prísnejšie.**

9. ZÁVERY

Právne predpisy EÚ o odpadoch prinášajú významné zlepšenia. Ich úplné vykonanie má zásadný význam pre to, aby EÚ mohla využiť environmentálny a hospodársky prínos obehového hospodárstva a dokázala konkurovať vo svete, v ktorom sú zdroje čoraz obmedzenejšie.

Správy včasného varovania týkajúce sa komunálneho odpadu a úsilie Komisie podporiť súlad s právnymi predpismi opísané v tejto správe poukazujú nielen na trvalý pokrok členských štátov, ale aj na závažné nedostatky a výzvy, ktoré je potrebné urýchlene vyriešiť.

Dosiahnutie dostatočného pokroku je možné, pokiaľ príslušné členské štáty urýchlene prijmú opatrenia na vykonanie činností uvedených v tejto správe a sprievodných správach pre jednotlivé krajiny. Efektívnejší triedený zber, efektívne systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu, hospodárske nástroje, ako je napríklad zdanenie skládok a spaľovania a zlepšenie kvality údajov, majú zásadný význam pre zabezpečenie súladu s právnymi predpismi EÚ o odpadoch v súčasnosti aj v budúcnosti.

Komisia v nadväznosti na predmetnú správu uskutoční návštevy na vysokej úrovni týkajúce sa obehového hospodárstva/odpadu v tých členských štátoch, v ktorých hrozí riziko nedosiahnutia cieľov v oblasti komunálneho odpadu do roka 2020. Komisia bude v tejto súvislosti spolupracovať s príslušnými zainteresovanými stranami vrátane miestnych a regionálnych subjektov.

⁴³ Milieu (2017), Study to assess the implementation by the EU Member States of certain provisions of Directive 1999/31/EC on the landfill of waste (Štúdiá na posúdenie vykonávania určitých ustanovení smernice 1999/31/ES o skládkach odpadov členskými štátmi EÚ).

⁴⁴ Článok 6 písm. a) smernice o skládkach odpadov.

Komisia bude naďalej vynakladať významné prostriedky na podporu úsilia členských štátov pri vykonávaní právnych predpisov vrátane technickej pomoci (napr. prostredníctvom preskúmania právnych predpisov v oblasti ochrany životného prostredia⁴⁵ a výmeny najlepších postupov⁴⁶), ako aj pomocou finančných prostriedkov EÚ. Vnútroštátne orgány by však mali zintenzívniť potrebné politické reformy a urýchliť opatrenia na miestnej úrovni.

⁴⁵ http://ec.europa.eu/environment/eir/index_en.htm

⁴⁶ TAIEX-EIR Peer2Peer - http://ec.europa.eu/environment/eir/p2p/index_en.htm